

Α. Σχεδιάγραμμα

Τον 11^ο αιώνα οι **Σελτζούκοι Τούρκοι** απειλούν τις ανατολικές περιοχές της αυτοκρατορίας. Αρχηγός τους ο **Άλπ-Αρσλάν**

Οι Σελτζούκοι Τούρκοι

- Λαός **ασιατικής** καταγωγής
- **Μισθοφόροι** στους Άραβες
- Κατάκτησαν **Αρμενία, Καππαδοκία, Καισάρεια**
- **Στόχος:** η Κωνσταντινούπολη

Ρωμανός Δ΄ ο Διογένης (1068 μ.Χ.)

- **Αυτοκράτορας του Βυζαντίου**
- Διακρινόταν για το **ήθος και τη γενναιότητά του**
- Οργάνωσε **αξιόμαχο στρατό**
- **Αντιμετώπισε τους Σελτζούκους**

Αλέξιος Α΄ ο Κομνηνός (1081 μ.Χ.)

Νέος αυτοκράτορας του Βυζαντίου
Προσπάθησε να οργανώσει το κράτος και να αντιμετωπίσει τους Σελτζούκους και τους Νορμανδούς

Μάχη του Ματζικέρτ (1071 μ.Χ.)

- **Ήττα για τον Ρωμανό Δ΄** – πιάνεται **αιχμάλωτος**
- Οι Σελτζούκοι **καταλαμβάνουν την Μικρά Ασία**
- **Κόβουν τους δρόμους** των Βυζαντινών προς την **Ανατολή**

Ο **Αλέξιος Α΄** ζητάει **βοήθεια από τους Βενετούς** για να αντιμετωπίσει τους **Νορμανδούς**

Νορμανδοί

- Κατέβηκαν από **Σκανδιναβία, Βόρεια Ευρώπη**
- Διακρίνονταν για τις **ναυτικές τους ικανότητες**
- Κατέλαβαν: **Νότια Ιταλία, Δυρράχιο** & κατευθύνθηκαν στην **Θεσσαλονίκη** μέσω της Εγνατίας Οδού
- Άλλοι στράφηκαν στην **Πελοπόννησο**

Με αντάλλαγμα: **εμπορικά προνόμια στη Μεσόγειο και στα βυζαντινά λιμάνια**

Τους επέτρεψε: **να εγκατασταθούν έξω από τα τείχη** και να δημιουργήσουν **εμπορική συνοικία χωρίς να πληρώνουν φόρους**

Οι **Βενετοί** δέχτηκαν και μαζί με τους **Βυζαντινούς** νίκησαν και απομάκρυναν τους **Νορμανδούς**

B. Ερωτήσεις & Απαντήσεις

Ποιοι απείλησαν το Βυζάντιο στα μέσα του 11^{ου} αιώνα;

Στα μέσα του 11^{ου} αιώνα τις ανατολικές περιοχές της αυτοκρατορίας απειλούσαν οι **Σελτζούκοι Τούρκοι**. Ήταν λαός ασιατικής καταγωγής που υπηρετούσαν τους Άραβες ως μισθοφόροι και από τους οποίους πήραν τη μουσουλμανική θρησκεία.

Ποιος ήταν ο αρχηγός των Σελτζούκων Τούρκων και τι έκαναν;

Με αρχηγό τον **Άλπ-Αρσλάν** πέρασαν τα σύνορα, κατάκτησαν τις ανατολικές επαρχίες της Αρμενίας και Καππαδοκίας και έφτασαν ως την Καισάρεια με τελικό στόχο την Κωνσταντινούπολη.

Ποιος ήταν αυτοκράτορας του Βυζαντίου και πώς προσπάθησε να αντιμετωπίσει την απειλή;

Το 1068 μ.Χ. αυτοκράτορας του Βυζαντίου ήταν ο **Ρωμανός Δ' ο Διογένης**. Παρά τις οικονομικές δυσκολίες, οργάνωσε ένα εκστρατευτικό σώμα και έσπευσε να αντιμετωπίσει τους Σελτζούκους.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα αυτής της εκστρατείας;

Στη μάχη του **Ματζικέρτ** (1071 μ.Χ.) ο στρατός του Ρωμανού καταστράφηκε και ο ίδιος πιάστηκε αιχμάλωτος. Έτσι οι Σελτζούκοι κατέλαβαν ολόκληρη σχεδόν τη Μικρά Ασία και απέκοψαν τους δρόμους των Βυζαντινών προς την Ανατολή.

Ποιος προσπάθησε να αντιμετωπίσει τους Σελτζούκους αργότερα;

Το 1081 μ.Χ. αυτοκράτορας ανέλαβε ο **Αλέξιος Α', ο Κομνηνός**, ο οποίος προσπάθησε να οργανώσει το κράτος και να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο των Σελτζούκων.

Ποιος λαός εμφανίστηκε την ίδια εποχή και απείλησε το Βυζάντιο;

Την ίδια εποχή εμφανίστηκαν οι **Νορμανδοί**, που κατέβηκαν από τη Σκανδιναβία και τη Βόρεια Ευρώπη και έφτασαν ως τη Μεσόγειο. Εκμεταλλεύτηκαν τα εσωτερικά προβλήματα των Βυζαντινών και τις συγκρούσεις τους με τους Σελτζούκους Τούρκους και κατάκτησαν τα βυζαντινά εδάφη της Νότιας Ιταλίας. Στη συνέχεια πέρασαν στη Βαλκανική, κατέλαβαν το **Δυρράχιο** και, ακολουθώντας την **Εγνατία οδό**, βάδισαν κατά της Θεσσαλονίκης και της Κωνσταντινούπολης. Μια άλλη ομάδα κινήθηκε προς την Πελοπόννησο και λεηλάτησε τα παράλια της.

Από ποιους ζήτησε βοήθεια ο αυτοκράτορας για να τους αντιμετωπίσει; Πού εγκαταστάθηκαν αυτοί και τι πέτυχαν μαζί με τους Βυζαντινούς;

Ο αυτοκράτορας Αλέξιος Α' ζήτησε τη βοήθεια των **Βενετών**, δίνοντάς τους ως αντάλλαγμα εμπορικά προνόμια στη Μεσόγειο και τα βυζαντινά λιμάνια. Εγκαταστάθηκαν έξω από τα τείχη της Κωνσταντινούπολης, στην έξοδο του Κεράτιου κόλπου, στο Γαλατά και δημιούργησαν εκεί τη δική τους εμπορική συνοικία, χωρίς να πληρώνουν φόρους. Βοήθησαν του Βυζαντινούς στη θάλασσα και από κοινού κατάφεραν να νικήσουν τους Νορμανδούς και να τους απομακρύνουν από τα Βαλκάνια.